

Sermaye Piyasalarında Manipülasyon: Sosyal Medya ve Gruplar

Sosyal medya her alanda olduğu gibi, sermaye piyasalarında da etkinliğini arttırmaktadır. Önceleri ekonomi dergilerini ve aracı kurum bültenlerini okuyan ve yatırımlarını onlara göre yönlendiren yatırımcılar, yoğun olarak borsa forum sitelerini kullanmaya başlamış, sosyal medyanın etkinliğini artırması ile Twitter, Telegram gibi sitelerde yazıp çizenlerin görüşlerini dikkate almaya başlamıştır. Ancak maalesef sosyal medyada bilhassa hisse senedi piyasasında arka planda birçok oyun dönmektedir.

Bilindiği gibi Sermaye Piyasası Kurulu son dönemde sosyal medya kanalıyla yapılan yönlendirmeler ve al-sat-tut tavsiyelerinin verilmesi hususunda oldukça hassas davranmakta ve bu nedenle de caydırıcı cezalar verme eğilimindedir. Sermaye Piyasası Kurulu bültenlerinde kestiği cezaları resmi olarak yayınlamakta ve duyuru şeklinde bu cezaları belirtmektedir.

a) Sosyal Medyada Hisse Senetleri ile İlgili Paylaşımlara Kesilen Cezalar

Sosyal medyada al-tut-sat tavsiyesi içeren herhangi bir yazı veyahut analiz paylaşmak yasaktır. Bunun haricinde analiziniz, alım veya satım iması içeriyorsa 5 İş Günü Kuralına tabisiniz. Alım-Satım iması ise grafiği paylaşırken “çok güzel yerde”, ”alım noktam”, “ralli” yazmak roket emojisi vs paylaşmak, veyahut grafik üzerinde oklarla hedef göstermek gibi durumlarda 5 iş günü kuralına tabi oluyorsunuz. Yani bu alım-satım imasından sonra 5 iş günü içerisinde aksine hareket ederseniz mutlaka bunu ifade etmeniz gerekir. Çok güzel yerde, ralli diye belirttikten 3 gün sonra habersiz satamazsınız, bunu yaparsanız piyasa bozucu eylemde bulunmuş olursunuz. Bu 5 iş günü kuralına tabii olmak istemezseniz ise yalnızca grafik (yorumsuz-ışaretsiz-alım satım imasız-yönlendirici olmayan) paylaşabilirsiniz. Bunun bir sakıncası bulunmamaktadır.

SPK'nın sosyal medya paylaşımları nedeni ile verdiği bazı idari para cezaları:

1. İdari Para Cezaları

a) Çeşitli pay piyasalarında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs/Şirket	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	Sosyal medya kullanarak, paylar hakkında al veya tut tavsiyelerinde bulunduktan sonra bu tavsiyeleri izleyen ilk 5 iş günü içerisinde ilgili paylarda satım işlemi gerçekleştirilmesi	VI-104.1 Sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası	27.047

c) Petkim Petrokimya Holding A.Ş. (PETKM) pay piyasasında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	Twitter hesabı üzerinden PETKM payına ilişkin olarak takipçilerine alım veya tut tavsiyesi verdikten hemen sonra mülkiyetinde bulunan PETKM paylarını satması.	VI-104.1 Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası.	1.175.029

1. İdari Para Cezaları

a) Reysaş Taahhüt ve Lojistik Ticaret A.Ş. (RYSAS) pay piyasasında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	Twitter hesabı üzerinden RYSAS payına ilişkin olarak takipçilerine alım veya tut tavsiyesi verdikten hemen sonra RYSAS paylarında satım yapması	VI-104.1 Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası	1.175.029

c) Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş. (TKNSA) pay piyasasında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	Twitter hesabı ve internet sitesi üzerinden TKNSA payına ilişkin olarak takipçilerine alım veya tut tavsiyesi verdikten hemen sonra TKNSA paylarında satım yapması.	VI-104.1 Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası.	1.175.029,00

1. İdari Para Cezaları

a) Martı Otel İşletmeleri A.Ş. (MARTI) pay piyasasında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs/Şirket	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	15.08.2017-22.09.2017 döneminde MARTI payına ilişkin olarak, sosyal medya üzerinden yapılan yanlış ve yanıltıcı paylaşımlar öncesinde ve sonrasında MARTI pay piyasasında işlem gerçekleştirmek.	VI-104.1 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin birinci fıkrası.	676.803

1. İdari Para Cezaları

a) Bomonti Elektrik Mühendislik Müşavirlik İnşaat Turizm ve Ticaret A.Ş. (BMELK), Global Menkul Değerler A.Ş. (GLBMD), Dagı Yatırım Holding A.Ş. (DAGHL) ve Sanifoam Sünger Sanayi ve Ticaret A.Ş. (SANFM) pay piyasalarında gerçekleştirilen işlemler ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan idari para cezasının uygulanmasına karar verilmiştir.

İPC Uygulanan Şahıs/Şirket	İPC Uygulanmasına Neden Olan Eylem	Eylemin Aykırılık Teşkil Ettiği Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
	Telegram hesabı üzerinden BMELK, GLBMD, DAGHL ve SANFM paylarına ilişkin olarak takipçilerine alım veya tut tavsiyesi verdikten hemen sonra BMELK, GLBMD, DAGHL ve SANFM paylarında satım yapması	VI-104.1 sayılı Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği'nin 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası	1.127.020,92

Burada ekseriyetle yapılan hisseyi önceden alıp, sonradan sosyal medyada paylaşmak ve sosyal medya gücünün etkisi ile primlenen hisseyi elden çıkarmaktır. Son dönemde

yaygınlaşan sosyal medya grupları aracılığı ile üyelere al-sat-tut tavsiyeleri verilmektedir. Ancak; derinlemesine incelendiğinde bu tavsiyelerin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmıştır.

b) Son Dönemde Sosyal Medyada Manipülasyonun Ana Merkezi: GRUPLAR

Son dönemde Telegram, Whatsapp, Patreon, Discord gibi sitelerde birçok hisse tavsiye grubu kurulmuştur. Küçük olanlar ekseriyetle aylık ücretlidir. Grup sahipleri işlem yaparak kazanmak yerine daha kolay bir yol olan takipçilerinin üyelik bedelleri ile para kazanmaktadır. Büyük olanlar ise ücretli değildir, bunun nedeni daha fazla kişiye ulaşmak ve hisse önerileri ile hisse fiyatlarının çok yukarı seviyelere taşınması ve bu süreç içerisinde grup yöneticilerinin gerek ellerindeki hisselerin fiyatlarını yükselterek kâr amacı gütmesi, gerekse de şirket piyasa değerini artırılmasıdır. İki yönlü olan bu durum nedeniyle; gerek yöneticiler alım nedeniyle yüksek kazançlar elde etmekte, gerekse de şirket sahipleri hisselerinin piyasa değerinin artmasıyla kazanç elde etmektedir. Örnekleme gerekirse; A hissesi için verilen öneri ardından grup üyeleri alım gerçekleştirmekte iken, aslında daha önceden grup yöneticisi ve tanıdıkları tarafından alınmış hisse bir müddet sonra elden çıkarılmaktadır.

Her ne kadar inkar edilse dahi, bazı manipülatif hareketlerde grup yöneticileriyle şirket sahiplerinin birlikte hareket ettiği yaygın bir kanaattir.

Görüldüğü gibi yönlendirmelerin SPK tarafından cezalandırıldığı ancak bu durumun önüne geçilemediği görülmektedir. Bunu engellemek için 18 Eylül 2020 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş Borsacılık Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile;

Disiplin cezalarını gerektiren fiiller

MADDE 53

1-c) Para cezası:

7) (Ek:RG-18/9/2020-31248) Gazete, televizyon, internet, sosyal medya hesapları veya benzer nitelikte kitle iletişim araçlarını kullanarak sermaye piyasası araçları hakkında yalan, yanlış ve yanıltıcı yorum ve tavsiyelerde bulunmak.

8) (Ek:RG-18/9/2020-31248) Sosyal medya aracılığıyla veya üyelik bazlı çevrimiçi kapalı gruplar üzerinden, sermaye piyasası araçlarının fiyatları, fiyat değişimleri ile arz ve taleplerine ilişkin yalan, yanlış ve yanıltıcı izlenim uyandırmak suretiyle yatırımcıları yönlendirmeye çalışanlarla işbirliği yapmak veya bu amaçla kurulan veyahut bu amaçla faaliyet yürüten üyelik bazlı çevrimiçi kapalı gruplara üye olmak.

3- (Ek:RG-18/9/2020-31248) Birinci fıkranın (c) bendinin yedinci ve sekizinci alt bendindeki fiilin gerçekleştirilmesi halinde verilecek para cezası tutarı 50.000 TL'den az olamaz.

maddeleleri eklenmiş ve bu gruplara üye olmanın dahi idari para cezası almak için yeterli olduğu düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi Whatsapp, Telegram ve benzeri sosyal medya kanallarıyla belli kişilerin yönlendirmeler yaptığı, al-sat-tut tavsiyeleri verdiği SPK tarafından bilinmekte ve bu durum sonlandırılmaya çalışılmaktadır. SPK geçmiş uygulamalarında sadece yönlendirme yapan kişilere ceza vermektedir. Ancak; 18/09/2020 tarihli düzenlemeyle birlikte sadece yönetici olarak yönlendirme yapanlara değil gruplara üye olanlara da

yaptırımda bulunmanın önü açılmış bulunmaktadır. Bu durumda yinelemek gerekirse, sadece grup kurucuları değil üyelere de 50.000 TL'den az olmamak kaydıyla ceza kesilecektir.

Bu düzenleme oldukça ağır olmakla beraber, kanaatimizce yerindedir. İşlem bazlı ve bilgi bazlı piyasa dolandırıcıları, günümüzde geniş kitleler vasıtası ile fiillerini icra etmektedir. Kitlelerinde, hızlı ve emeksiz para kazanmak isteyenler ağırlıklıdır. Dolayısıyla küçük kumarbaz olarak nitelendirebileceğimiz bu kitleler, piyasa dolandırıcılarının işlerini kolaylaştırmaktadır. Bu durumun önüne geçmenin tek yolu, finansal okur-yazarlığın artırılmasıdır.

SPK genel yapısı gereği paylaşım yapılmasını engellemeye çalışmamakta, sadece al-sat-tut tavsiyelerinin verilmesini engellemeye çalışmaktadır. Bu nedenle kapalı sosyal medya gruplarına üye olma durumuna da yaptırım getirmiştir. Özünde düzenlemeler yatırımcıyı koruma amacı gütmektedir.

Netice olarak; 18/09/2020 tarihli düzenleme gereği, kapalı sosyal medya gruplarını kurma ve/veya bu gruplara üye olma durumunda 50.000,00 TL'den az olmamak şartıyla yaptırım uygulanacaktır. Ancak; gerek twitter gerekse de başka sosyal medya kanallarında sadece teknik analiz içeren paylaşımlar yapmanın SPK tarafından cezaya konu edilemeyeceği görüş ve kanaatindeyiz. Zira; düzenlemede yalan, yanlış ve yanıltıcı yorum ve tavsiyelerden (bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığından) bahsetmektedir. Bu da bize salt teknik analiz içeren yorumların yaptırma konu edilemeyeceği sonucunu vermektedir.